

Становище

от проф. д-р Милияна Каймакамова, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, професионално направление 2.2. История и Археология за материалите, предоставени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 2.2. История и археология (Средновековна история – Миграции и гранични общества) в Софийски университет „Св. Климент Охридски“ – Исторически факултет, обявен в ДВ, бр. 50 от 15. 06. 2018 г.

1. Данни за конкурса

В обявения конкурс за „професор“ като единствен кандидат участва доц. д-р Александър Николов Николов. Процедурата и произтичащите от нея изисквания съгласно Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника на Софийски университет са спазени, видно от представената документация. При запознаването ми с нейното съдържание не установих допуснати нарушения.

2. Данни за кандидата

Доц. д-р Александър Николов завършва специалност История в Исторически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ като магистър през 1989 г. За известен период е преподавател в НГДЕК „Св. Константин Кирил Философ“. В 1994 г е избран за ст. асистент по средновековна обща история, а в 1999 г. – за гл. асистент в катедра „Стара история, тракология и средновековна история“ към Исторически факултет на СУ. През 2004 г. придобива образователната научна степен „доктор“ след успешно защитена дисертация на тема „Народите на Изтока в трактатите на кръстоносната подготовка: края на XIII и първата половина на XIV в.“ Междуременно става магистър по медиевистика в Департамент по медиевистика към Централноевропейския университет – Будапеща в 1996 г., а в 2008 г. – MPhil, медиевистика към същия Департамент. От 2007 г. е доцент по средновековна обща история, а от 2015 г. – е ръководител на катедра „Стара история, тракология и средновековна история“ към ИФ на СУ.

А. Николов специализира в различни престижни научни центрове, а именно: Ватиканската библиотека и архив (1991), Институт по византистика и неогрецистика към Австрийската академия на науките, Виена (1998), Централноевропейски университет (2001-2008, като редовен

докторант по медиевистика). След хабилитацията си доц. А. Николов е гост-преподавател в университетите в Белград (2007), Малта (2009), Лайпциг (2015), Будапеща (2017). Доц. д-р А. Николов има отлична езикова подготовка по класическите и модерните езици.

Многобройни са участията на доц. Николов в различни международни и национални научни форуми – конференции, кръгли маси, семинари, конгреси и др. Той е активен участник и в различни образователни проекти и обучителни семинари за учители (национални и международни).

Тази богата научна и професионална биография разкрива по убедителен начин възходящото развитие и утвърждаване на А. Николов като историк-медиевист и особено като университетски учен и преподавател. Неговите интереси са ориентирани към историята на Латинския Запад, миграции, предмодерни идентичности и протонационализъм. Не мога да не отбележа със задоволство и афинитета му към някои важни проблеми от българската средновековна история, както и такива, отнасящи се до параисторията.

3. Описание на научните трудове

Доц. А. Николов е автор 92 научни публикации, включващи монографии, статии, студии, учебници и учебни помагала, преводи и редакции. Всички те свидетелстват за широките научни интереси на автора и стремежа му да привлича различни по произход извори. Същевременно те отразяват етапите през които преминава неговото формиране като учен и изследовател Европейското средновековие.

На обявения конкурс кандидатът се представя с общо 50 научни труда, включващи 2 монография, 42 студии и статии (пет от тях под печат). По мое мнение, посочените в справката и предоставени за рецензиране трудове са съобразени с изискванията на конкурса и ги приемам без забележки. Те представят убедително мащабността на научноизследователската дейност, осъществена от Ал. Николов в десетилетието след избора му за доцент. Видно е също така, че той открива нови насоки и пространства, в които продължава да задълбочава изследването на проблеми, тематично свързани с научните му интереси.

4. Научни приноси

Основно и най-значимо място сред представените за рецензиране трудове има новоизлязлата монография на доц. Николов: „От Акра до Константинопол. Пет средновековни трактата за ислямско-християнските взаимоотношения“ /София 2018, Библиотека Легенда, Издание на КМНЦ при БАН /. В нея са представени в цялостен превод пет трактата от

латинския Запад, които показват разнообразието от представи и възгледи за исляма и мюсюлманите, а така също и за християнско мюсюлманските отношения от края на XIII в. до средата на XV в. По-конкретно това са: „Трактат за състоянието на сарацините“ на Гийом от Триполи, „Завръщането на Светата земя“, с автор Пиер Дюбоа, „За начина на изстреблението на сарацините“ от Гийом Адам, „Ръководство за провеждане на кръстоносен поход“, написано от Псевдо-Брокард и „За експедицията на папа Пий II срещу турците“ на Леодризио Кривели. Трудът представлява успешен завършек на продължителната изследователска, редакторска и преводаческа дейност, осъществявана през годините от колегата Николов.

Прочитът на трактатите ми дава основание да изтъкна, че решението на доц. А. Николов те да се обединят в общо издание говори за отличен исторически вкус и усет, притежавани от него. Това единство се обуславя, както сам авторът отбелязва в увода към труда, от съдържанието им, което позволява да се проследи еволюцията на представите за исляма през посочения по-горе период, ограничен условно от два исторически значими маркера: Акра –последната латинска твърдина в Близкия Изток, завладяна от мамелюците в 1291 г. и Константинопол, завладян от османците в 1453 г.

Приносите на изследването се състоят в няколко насоки: за пръв път в българската медиевистика се прави цялостен превод на едни от най-важните трудове на изтъкнати западноевропейски мислители, посветени на сложните християнско-мюсюлмански взаимоотношения; благодарение на преводаческите си умения, доц. Николов се създава отлична представа за времето, чиято рожба са авторите и техните произведения, написани на висок стил; поради естеството си, включените в труда текстове несъмнено ще бъдат полезни за широк кръг специалисти –историци, културолози, полититолози и др., защото в тях могат да се открият корените на много процеси и явления от нашето съвремие.

Втората монография, включена в списъка на публикациите по конкурса „Дубровнишки документи за историята на България и българите през XIII-XV в.“. Т. 1 (1230-1403), е в съавторство с В. Гюзелев, П. Данова, Е. Костова, С. Хинковски. С участието си в нея, което е свързано с разчитането и превода на част от документите, написани на латински, А. Николов допринася за създаването на това авторитетно издание, което вече получи своята висока оценка и популярност сред българските и чуждите специалистите.

В редица от студиите и статиите, написани от доц. А. Николов след хабилитацията му се изясняват отделни важни аспекти от тематиката, свързана с преките му научни интереси. Те допринасят за създаването на

обобщена преценка за различни процеси, протичащи през Средновековието от Запад на Изток и обратно. В друга част от колегата Николов се посвещава на изясняването на различни проблеми и въпрос от Балканското и Българското средновековие в контекста на общоевропейските процеси и явления, изследвани от автора.

5. Преподавателска дейност

Активните изследователски занимания на доц. А. Николов вървят ръка за ръка с осъществяваната от него също толкова активна преподавателска дейност в Университета. Тя се характеризира с широк тематичен обхват на преподаваните учебни дисциплини по средновековна обща история в специалностите на Исторически факултет, а така също във ФКНФ – Класическа филология и във Философски факултет – Културология. Наред с основния лекционен курс по Средновековна обща история, който води в ИФ, доц. Николов има четения още в НХА „Николай Павлович“, НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“, ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград.

Заклучение

След запознаването ми с представените по конкурса материали и научни трудове и посочването на техните научни приноси, намирам за основателно да дам своя положителен вот за избор на **доц. д-р Александър Николов** на академичната длъжност **„ПРОФЕСОР“** на СУ „Св. Климент Охридски“ по професионално направление 2.2. История и археология (**Средновековна история –Миграции и гранични общества**). Той напълно я заслужава.

20. 11. 2018 г.

София
Каймакамова

проф. д-р Милияна